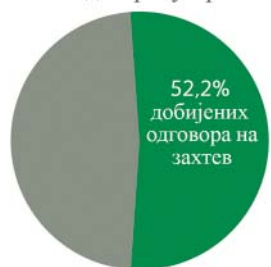

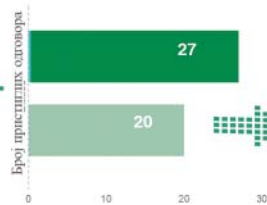
РЕЗУЛТАТИ КАМПАЊЕ

ИЗБОРИ СЕ ДА ЗНАШ!

Укупно остварена комуникација са дистрибутерима

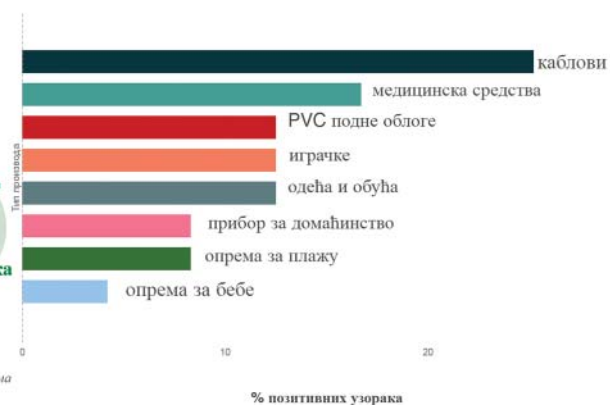
Квалитет одговора на захтев

22,2% конкретних одговора у складу са законском обавезом

■ одговор не садржи захтевану информацију
■ одговор садржи захтевану информацију

Лабораторијске анализе садржаја фталата у одабраним производима (% позитивних узорака*)

*Процент позитивних узорака се односи на производе у којима је лабораторијском анализом утврђен садржај фталата у концентрацији већој или једнакој од 0,1 %

Безбедно управљање хемикалијама

Сазнајте да ли производи које купујете садрже супстанце које изазивају забринутост (SVHC)

ПИТАЈТЕ

Питајте трговца да ли производ који желите да купите или његова амбалажа садрже SVHC

Сачекајте одговор

Трговац је у обавези да пружи информацију о присуству SVHC у производима, као и о безбедној употреби тог производа

Када добијете одговор

Пажљиво прочитајте одговор и одлучите да ли и даље желите да купите баш тај производ!

Програм Уједињених нација за развој

ЖИВОТНА СРЕДИНА И ЕНЕРГЕТИКА

Јачање капацитета и стратешког партнерства за безбедно управљање хемикалијама у Србији

ИЗВОД ИЗ ИЗВЕШТАЈА О КАМПАЊИ „ИЗБОРИ СЕ ДА ЗНАШ!“

Савремени систем управљања хемикалијама успостављен је у Републици Србији 2009. године доношењем Закона о хемикалијама („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15) који је усаглашен са REACH Уредбом као релевантним европским прописом који уређује ову област. Између осталог, ови прописи садрже одредбе које се односе на супстанце које изазивају забринутост (SVHC). Према одредбама члана 27. Закона о хемикалијама потрошач има право на информацију о присуству SVHC у производу уколико је њихова концентрација изнад 0,1%, док су произвођачи, увозници и дистрибутери су дужни да информације довољне за безбедну употребу тог производа, а најмање име те супстанце доставе потрошачу на захтев. Иако је ово право потрошача утврђено још 2009. године, нема сазнања да је неки потрошач у Србији затражио такву информацију све до краја 2015. године.

У циљу провере спровођења у пракси наведених законских одредби и подизања свести о SVHC, у периоду од октобра 2015. до априла 2016. године спроведена је кампања „ИЗБОРИ СЕ ДА ЗНАШ!“. Ова кампања је спроведена је у оквиру пројекта „Јачање капацитета и стратешког партнерства за безбедно управљање хемикалијама у Републици Србији“. Пројекат спроводи Министарство пољопривреде и заштите животне средине уз техничку подршку Програма Уједињених нација за развој (UNDP) и финансијску подршку „SAICM Quick Start Programme Trust Fund“, а у сарадњи са организацијама цивилног друштва: Алтернатива за безбедније хемикалије (AlHem) и Women in Europe for a Common Future (WECF). Циљ пројекта је изградња капацитета и јачање сарадње између државних органа (посебно министарстава надлежних за заштиту животне средине, здравље и заштиту потрошача), организација цивилног друштва и других заинтересованих страна ради стварања услова за безбедно управљање хемикалијама, са посебним освртом на производе који их садрже.

Поред осталих учесника на пројекту, веома значајни партнери у спровођењу ове кампање су три удружења потрошача, Центар потрошача Србије (CEPS), Асоцијација потрошача Србије (APOS) и Центар за заштиту потрошача FORUM, која су била задужена за набавку одабраних производа и за комуникацију са дистрибутерима о присуству SVHC у њиховим производима. Значајну улогу у овој кампањи имао је и Градски завод за јавно здравље Београд, који је обавио лабораторијска испитивања узорака производа у погледу садржаја фталата, као групе SVHC.

Као предмет ове кампање одабрано је 11 типова производа од PVC који потенцијално могу да садрже фталате, као групу супстанци које спадају у SVHC.

Укупно 90 производа обухваћено је кампањом. При том је кроз комуникацију удружења потрошача са дистрибутерима тестирано остваривање права на информације о садржају SVHC у производима, а стварни садржај фталата у узорцима одабраних производа утврђен је лабораторијском анализом.

Према резултатима спроведене кампање, од укупно 90 послатих захтева комуникација је остварена са 47 дистрибутера (52,2%), од којих је 20 (22,2%) пружио конкретан одговор на питање о присуству SVHC у производу. Из осталих 27 одговора (30,0%) уочава се да многи дистрибутери који су се одазвали на захтев нису упознати са обавезама и одговорностима које произилазе из одредби Закона о хемикалијама, као и да испуњавање обавеза по другим прописима погрешно изједначавају са применом прописа о хемикалијама. У погледу квалитета одговора само 9 од 90 (10%) дистрибутера показало је добар ниво знања о SVHC и обавези достављања информација њиховом присуству у производима.

Лабораторијска испитивања садржаја фталата у одабраним производима показала су присуство фталата са Листе супстанци које изазивају забринутост („Сл. гласник РС“, број 94 /13) (Листа SVHC) у 24 узорка (26,7%). У односу на укупан број узорака позитивних на присуство фталата са Листе SVHC (24), 6 узорака припада кабловима (25,0%), 4 медицинским средствима (16,7%), по 3 спада у PVC подне облоге, играчке и одећу (по 12,5%), а по 2 у опрему за плажу и прибор за домаћинство (по 8,3%), док 1 позитивни узорак спада у опрему за бебе (4,2%). Ниједан од испитаних узорака школског прибора, пластичног посуђа и додатне опреме за мобилне телефоне, није садржавао фталате са Листе SVHC у концентрацији изнад 0,1%.

Корелација остварене комуникације са дистрибутером и резултата лабораторијских испитивања показује да ни један од дистрибутера производа који су били позитивни на присуство фталата са наведене листе, није пружио одговарајуће и тачне информације. Наведени резултати указују на низак ниво свести о СВХЦ, као и низак ниво обавештености произвођача, увозника и дистрибутера о обавези достављања информације о њиховом присуству у производима, што за последицу има и низак ниво извршавања обавеза утврђених одредбама члана 27. Закона о хемикалијама.

Кампања „ИЗБОРИ СЕ ДА ЗНАШ!“ покренула је процес подизања свести о SVHC и постојећим законским обавезама, како код потрошача који треба да користе своје законом утврђено право, тако и код произвођача, увозника и дистрибутера који су дужни да дуж ланца снабдевања пруже прописане информације о присуству SVHC у производима које стављају у промет. Ипак, неопходно је наставити активности на подизању свести о SVHC у производима, али и додатно подстаћи спровођење члана 27. Закона о хемикалијама кроз друге активности.